

Süheyl Ünver'in Gaznevî Mahmûd ve Mecnûası Hakkındaki Notları

İSA UĞURLU

Sabancı Üniversitesi, Doktora Öğrencisi
(isaugurlu@sabanciuniv.edu).

“ ” Uğurlu, İsa. “Süheyl Ünver'in Gaznevî Mahmûd ve Mecnûası Hakkındaki Notları.”
Zemin, s. 3 (2022): 276-290.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Türkçe Yazmalar bölümünde bulunan 5461 demirbaş numaralı *Gaznevî Mahmûd Mecmûası* (katalogda *Mecmûa-i Eş'ar*) hakkında şimdiye kadar az sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan biri olup tarafımızca hazırlanan yüksek lisans tezi, mecmûada yer alan şiirlere ve Gaznevî Mahmûd'un kurduğu vakıf hakkında Osmanlı Arşivi'nde bulunan malzemeye dayanarak, onun biyografisini, kariyerini ve dinî ve edebî bağlantılarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Böylece, ilk defa olarak, Gaznevî Mahmûd'un sıradan bir sanatçı olmadığı, Gazne'den kalkarak geldiği İstanbul'da memuriyete atıldığı, maliye/muhasebe kalemlerinde yükselerek Anadolu Muhasebeciliği'ne kadar yükseldiği, bu başarısını ise bir parçası olmayı başardığı dinî, siyasi, edebî çevrelere borçlu olduğu ve büyük bir servet biriktirerek vakıf kurabildiği iddia edilmişti.¹ Ancak, Gaznevî Mahmûd'un vakıf kurduğu ortaya çıkarılmasına rağmen, zaman darlığından dolayı vakfiyesinin ve varsa terekisinin peşine düşülememiş fakat tezin sonuç kısmında "kadı sicil defterlerinde ileride yapılacak dikkatli çalışmaların Gaznevî Mahmûd'un hayatı ve eseri hakkında bize daha gerçekçi bilgileri sağlayabileceği" belirtilmişti.² İstanbul Mahkemesi'nin 22 Numaralı Kadı Sicil Defteri yayımlanınca, 23 Nisan 1696 [20 Ramazân 1107] tarihli bir kayıta Gaznevî Mahmûd'dan "merhûm" şeklinde bahsedildiği ortaya çıkmış, böylece tezimizde onun 1710 ila 1719 yılları arasında vefat etmiş olabileceğine dair öne sürdüğümüz düşünce kendiliğinden çürümüştü.³ Bu gelişme üzerine, 1690-1696 yılları arasındaki dönemi kapsayacak şekilde *Kısmet-i Askeriye* defterlerinin taranmasına karar verilmiş ve bu tarama neticesinde Gaznevî Mahmûd'un terekisi 17 numaralı defterde bulunmuştur.⁴ Bu sayede Gaznevî Mahmûd'un kesin olarak 10 Aralık 1692'den önce vefat ettiği ortaya çıkmıştır.⁵ Gaznevî Mahmûd'un terekisi ile kurduğu vakfa ait vakfiyenin

1 Daha fazla malumat için bkz. İsa Uğurlu, "Gaznevî Mahmûd: A Neglected Ottoman Clerk (His Career, Miscellany, and His Religious and Literary Network)," (Yüksek Lisans Tezi, Sabancı Üniversitesi, 2017).

2 Çeviri bana ait. Bkz. Uğurlu, "Gaznevî Mahmûd," 78.

3 Uğurlu, "Gaznevî Mahmûd," 16. Söz konusu defter için bkz. *İstanbul Kadı Sicilleri 57 İstanbul Mahkemesi 22 Numaralı Sicil (H. 1107-1108 / M. 1695-1697)*, ed. Coşkun Yılmaz (İstanbul: İBB Kültür AŞ ve Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2019), 274.

4 İstanbul – Kısmet-i Askeriye 17, vr. 52a-53b.

5 Talip Mert'in de aynı sıralarda Gaznevî Mahmûd'un vakfiyesi ile terekisinin peşine düştüğü ve onları tespit ettiği anlaşılmaktadır. Bkz. "Geleneksel Türk-İslâm Sanatlarında Unutulmuş Bir

ortaya çıkması, yüksek lisans tezimizde birincil kaynakların yokluğunda iddia, tahmin, ve spekülasyon yoluyla öne sürdüğümüz bazı düşüncelerin kamıtanmasına bazılarının da kesin olarak çürütülmesine imkan vermektedir.⁶ Bu nedenle, bu kaynaklardan faydalanarak Gaznevî Mahmûd hakkındaki malumatı güncellemek gerekmektedir. Burada, bu amaç doğrultusunda “Building A Career in the 17th Century Ottoman Empire: Gaznevî Mahmûd’s Literary, Religious, and Bureaucratic Networks” başlıklı bir yayımla meşgul olduğumuzu belirtmekle yetinip, Gaznevî Mahmûd ve mecmûası hakkında merhum Süheyl Ünver’in yazdığı ancak şimdiye kadar yayımlanmayan notlarına odaklanmak istiyoruz.

Süheyl Ünver’in *Gaznevî Mahmûd Mecmûası* hakkındaki notları bugün Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi’nde Süheyl Ünver Koleksiyonu’nun Dosyalar bölümünde 902 numarada kayıtlıdır.⁷ Dosya incelendiğinde, o dönem İstanbul Üniversitesi Müzesi’nde saklı bulunan mecmûayı Ünver’in Fehmi Bey’in aracılığıyla ilk defa 12 Kânûn-ı Sâni 1950’de incelediği ve 14 Kânûn-ı Sâni’de ikinci kez görerek peş peşe notlar aldığı görülmektedir.⁸ Not tutmakla

İsim: Mahmud Gaznevî ve Albümü,” *Türk Edebiyatı*, s. 544 (Şubat 2019): 56-59. Bu yazı internet ortamında da yayımlanmıştır. Bkz “Ecdadımızın hayır niyetini barındıran Gaznevi Vakfiyesi,” (23.03.2019) <https://www.fikriyat.com/galeri/kultur-sanat/ecdadimizin-hayir-niyetini-barindir-an-gaznevi-vakfiyesi> (erişim 27.12.2021). Yazıda *Gaznevî Mahmûd Vakfiyesi*’nin içeriği deşifre edildiğinden ikinci başlığın daha gerçekçi olduğunu belirtmek gerekir. 10 Aralık 1692’nin Gaznevî Mahmûd’un vefat ettiği gün değil, terekesinin hazırlandığı gün olduğunu da ifade etmek lazımdır. Beni bu yazıdan haberdar eden hocam Tülay Artan Berktaş’a teşekkür ederim.

⁶ *Gaznevî Mahmûd Vakfiyesi*’nin künyesine 2015 yılında çıkan iki yayında işaret edilmiştir. Tees-süfle ifade etmem gerekir ki, yüksek lisans tezimi hazırladığım sıralarda bunu farkedemedim. Söz konusu yayımlar için bkz İsmail Erünsal, *Osmanlılarda Kütüphaneler ve Kütüphanecilik: Tarihî Gelişimi ve Organizasyonu*, 2. bs. (İstanbul: Timaş, 2015), 167; *İstanbul Şer’iyye Sicilleri Vakfiyeler Katalogu*, haz. Bilgin Aydın, İlhami Yurdakul, Ayhan Işık, İsmail Kurt ve Esra Yıldız (İstanbul: İSAM, 2015): 143. Ayşe Buluş da yüksek lisans tezinde *Gaznevî Vakfiyesi*’nin transkripsiyonlu metnini yayımlamıştır. Bkz. “15-18. Yüzyıl Osmanlı Kütüphane Vakfiyeleri (İstanbul Kadı Sicillerine Göre Metin ve İnceleme),” (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2019), 264-272. Beni bu tezden haberdar eden Nimet İpek’e teşekkür ederim.

⁷ Beni bu notlardan haberdar etmekle yetinmeyip dosyayı da benim için temin eden Nimet İpek’e çok teşekkür ederim. Ünver’in notlarından yaptığım transliterasyonu okuma zahmetine girerek eksik ve hatalı okumalarımı düzelteren Abdullah Karaarslan’a ve ayrıca teşekkür ederim.

⁸ Adı geçen Fehmi Bey, İstanbul Üniversitesi ve Topkapı Sarayı kütüphanelerinde uzun yıllar hizmet veren Hasan Fehmi Edhem Karatay olmalıdır. Karatay’ın Türk kütüphanecilik tarihindeki

yetinmeyen Ünver, ilgisini çeken oyma kağıt işleri (kat'ı) ile süslemelerin görüntülerini temin etmiş ve mecmûada bulunan Aynalıkavak Sarayı'nı gösterir tasvirini kopyalayarak dosyasına eklemiştir. Notlarından hareketle Ünver'in Gaznevî Mahmûd'a büyük bir önem atfederek mecmûasını incelediğini ve Aynalıkavak Sarayı tasvirine özel bir pencere açtığını söylemek mümkündür. Ünver; hattatlık, hakkâklık, müzehhiplik, mücellitlik, kâtı' sanatçılığı ve ressamlık yönlerinden mahir ve başarılı bulunduğu Gaznevî Mahmûd'u "hezarfen" olarak tanımlayıp "benim hezarfenim" demek suretiyle sahiplenmekten çekinmemiştir. Bir notunda Gaznevî'yi "halk hezarfeni" şeklinde tanıtarak ona hayran olduğunu ilan etmesi ve "Fakat bildiklerini tamam yapmakta ne kadar samimi bir sanatkâr. Bir eser bırakmış ki bazı pürüzlerine rağmen mükemmel bir eser ve hatıra olmuş" demek suretiyle onu methetmesi ayrıca dikkate şayan bir durumdur. Gaznevî'nin şairliğini ise aynı ölçüde beğenmediğini, ancak "muhitinden müteessir olarak aldığı güzel ilhamlar"a dikkat çektiğini, bazı şiirlerini görünce "cidden şair" ve nihayet mecmûanın tamamını dikkate alarak "Bu mecmûa müellifin resimli bir divanı da sayılabilir." şeklinde tespitlerde bulunduğunu söylememiz gerekir. *Albüm* ve *Mecmûa* adlarıyla andığı mecmûadaki kâğıt oyma sanatı örneği dışı ve erkek oymaları, tezhipleri, süslemeleri, mühürleri, güzel hatları ve cildi bilhassa önemsedığı bu konuda sarf ettiği ifadelerden anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, Ünver'in Gaznevî'nin hakkâklığına da ayrı bir parantez açarak mecmûaya yapıştırılan toplam 77 adet mühür suretini tek tek inceleyip hakkakları tespit ettiğini ve böylece Sırrî, Mahmûd, Bâkî, Rızâ, Rızâyî, Mehmed, 'İzzî, ve Feyzî adlı 8 hakkâkı ismen zikrettiğini ifade etmemiz gerekir. Gaznevî Mahmûd'un etkisi altında olduğu sanat anlayışı ve zevki hakkında Ünver'in yaptığı yorumların da kıymetli olduğunu düşünmekteyiz. Ona göre, Gaznevî Mahmûd'u kullandığı mahlastan dolayı Gazneli ve Asyalı sanmak mümkünse de o "bizde yetişmiş"tir. Bu nedenle onun icra ettiği sanatta Gazne, Asya veya herhangi bir yabancı tesiri neredeyse yoktur, tamamen Osmanlı-Türk tesiri altındadır ki bu da İstanbul'un sanat kültürüyle gençliğinden beri iştiğal ettiğini göstermektedir.

Son olarak, Ünver'in mecmûada bulunan Aynalıkavak Sarayı tasvirinden hareketle yazdığı yazıya değinmemiz gerekir. 13 Kânûn-ı Sâni 1950 tarihli bu yazı, tasvir görüldükten hemen sonra kaleme alınmıştır. Duyguların ifade

yeri için bkz. Ayşe Buluş ve Burak Delibaş, "Türk Kütüphanecilik Tarihinde Hasan Fehmi Edhem Karatay ve Yayımlanmamış Bir Belge," *Türk Kütüphaneciliği*, s. 35/1 (2021): 89-98.

ediliş şekli, Ünver'in bir sanatsever olarak Aynalıkavak Sarayı'nın konumuna ve mimari üslubuna duyduğu hayranlığı ortaya koymaktadır. Bu nedenle, Gaznevî Mahmud'u hezarfen olarak sahiplenmesine benzer bir şekilde, onun yaptığı tasvir aracılığıyla Aynalıkavak Sarayı'nı da sahiplenmiş "aradığım Aynalıkavak'ı bir an kuşbakışı görmeyeyim mi? Dünyalar benim değil ama Aynalıkavak o anda benim oldu", "ben oraya sahibim" ve "sanki ressam benim müştak olduğumu bile bile onu iki yüz sene [sonra] elime geçeceğini hesaplayarak benim için yapmış" demek suretiyle duygularını açıkça ifade etmiştir.

Yazımızı burada sonlandırırken, Ünver'in mecmûanın cildinde ve yapraklarında yazılı bulunan şiirlerden bazı örnekleri de kopyaladığımı not düşelim. Bu sayede, yüksek lisans tezimizi hazırlarken İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nden temin ederek faydalandığımız görüntülerde muhtemelen eksik çekim yüzünden yer almayan bazı beyitlere de artık vakıf olmuş durumdayız. Mecmûanın Gaznevî Mahmûd tarafından yapılan sanatlı cildine yine onun tarafından yazılan "Gaznevî" mahlaslı 11 beyitlik şiirin ilk beş beytinin Ünver tarafından not edilmesi, ciltteki şiirin tamamını tespit etmemizi sağlamıştır. Bu nedenle söz konusu beş beyit de okunarak bu yazımızın ekine kaydedilmiştir.⁹

9 Diğer altı beyit için bkz. Uğurlu, "Gaznevî Mahmûd," 130.

EK

Ünvâr'ın Mecmûa Hakkındaki Notları

[902/37]

"Tezhip ıstılahları Gazneli Mahmûd'da da var. Necmeddin Okyay."

[902/46 – 1]

Bir Hezârfen Daha

Gazneli Mahmûd

Sene 1097

Eserini ilk defa inceledim – 12 Kânûn-ı Sâni 1950

İkinci defa gördüm – 14 Kânûn-ı Sâni 1950

Bu zatın yaptığı pek çok sayıda eserlerden bir albüm yapmak. Albümü Dördüncü Sultan Mehmed'e hediye etmiş. Eser saraya girmiş. Zira Osmân-ı Sâlis'in mührü var.

Bu albüm üzerinde duruyorum.

Bu zatın marifetlerini sayayım.

İyi tezhip yapıyor.

Kendisine göre kompozitör.

İyi oymacı (kâtî'), Fahrî'den bahs ediyor.

Güzel talik yazıyor.

Güzel sülûs yazıyor, sülûs reyhânîymiş.

Güzel nesih yazıyor.

İyi bir mücellid. Eserin iyi ve marifetli bir cildi var.

Kâğıd terbiyesini iyi biliyor.

İyi bir ressam. Aynalıkavak Kasrı'nı ve birçok buketleri yapmış.

Tezhipten güzel halkâr yapıyor.

Aynı zamanda şair.

[902/45 – 2]

Gazneli Mahmûd

O hâlde bu hezârfen:

Hattat, hakkâk, müzehhib, mücellid, şair, kâtî', ressamdır.

Eseri fevkalade değil, fakat cidden ibdâ' kuvveti var. Bu zat Gaznevî mahlası-nı kullanmış ama İstanbul sanat kültürüyle pek gençliğinden beri cidden meşgul. Tamamen Osmanlı Türkü tesiri altında. Eserinde Türkçe ve Türk üslubunda

olmuş. Gazne, Asya veya başka bir sanatla alakası yok. Yabancı tesir yok gibi. Fakat desenleri zayıf. Düşüncelerinde pek parlak taraflar yok. Lakin kendisine göre muhitinden müteessir olarak aldığı güzel ilhamlar var. Beni bile tamamen On Sekizinci asra sürükledi.

[902/38 – 3]

Gazneli (Benim Hezârfenim) Mahmûd

Aynı zamanda hakkâk.

Bunu, onun bildiği sanatlar arasında sıralamağı unuttuğumdan bunu ayrıca yazıyorum. Zira hakkâk olmasaydı başkasının mühürlerini dizip de bir hilyeli ağaçta meyve imiş gibi süslemezdi. Ben bu iyi bir usta elinden bazı hususlarda da karşınıza uğramamış bu halk hezârfenine doğrusu hayran bulunuyorum. Evet, mühürleri hariç ve oymalarından başka hususlarda her hâlde bir lâedriliği var.

Fakat bildiklerini tamam yapmakta ne kadar samimi bir sanatkâr. Bir eser bırakmış ki bazı pürüzlerine rağmen mükemmel bir eser ve hatıra olmuş.

15 Kânûn-ı Sâni 1950

1950-1686=264

Tam 264 sene önce bu eseri yapmış. XVII. asır sonu.

[902/40]

13 Kânûn-ı Sâni 1950

Dostlar! Ben Aynalıkavak'tayım

Prof. Dr. A. S. Ünver

Yani ben Aynalıkavak'ın en şaşalı devri olan XVIII'inci asırda olsaydım beni oraya sokarlar mıydı? Ne gezer. Ya oraya hademe olmalı idim veyahut devrin erkânına. Bugünkü tuttuğum vazife merakım olsaydı beni oraya sokmazlardı. Ve belki Topkapı Sarayı'ndaki gibi tanıdıklarım olmalı idi, o vesile ile girebilirdim. Fakat nihayet girebilir ve nihayet de durmak istesem çıkartılırdım. Bu çok kere böyle olurdu. Hükümdar diye de oturamazdım. Zira o hanedan-ı iştret oğullarına mahsustu. Ben oraya sahip olamayınca onu her zaman görmek istesem veya karşısında ve yakınında bir adam olmalı idi. Bu da mümkün olamazdı. Zira beni o civara sokmazlardı. Kayığa binip önünden nihayet geçerdim, o da biterdi, belki de Harem varken oraya belki baktırtmazlardı. Baktırsa bile o da geçerci. Ben oraya sahip olmalı idim. Hükümdar olmamama ve oraya gitmemde bir vesile ve hizmette olmamama rağmen yine orası benim olmalı idi. Bu nasıl olabilirdi.

Aradan iki asır geçmiş, Aynalıkavak'ın o eski haşmetinden çok bir şey, müstesna hiçbir şey kalmamıştı. Ben XX'nci asrın tam ortasıydım. Bu nasıl olurdu? Her ne kadar Aynalıkavak'ın bende bazı resimleri yok değil –var– ben önünden saraya nüfuz edip de sahip olamadım. Lâkin dün, 12 Kânûn-ı Sâni 1950'de, Fehmi Bey kardeşimiz bana Üniversite Kütüphanesi'nde müzede saklı bir albüm gösterdi. Orada aradığım Aynalıkavak'ı bir an kuş bakış görmeyeyim mi? Dünyalar benim değil ama Aynalıkavak o anda benim oldu. Hem öylesine ki sahipleri de yok, oraya zamanında müştak olanları sokmayanlar yok. Allah'ıma çok şükür ben henüz varım. Ama diyeceksiniz ki bu resmi beni ruhen içine sokan resmi olduktan sonra daha ne isterim. Zira orasının yerinde yeller esiyor. Ama ben oraya sahibim. Zamanında olsam yine bu kadar sahip olacaktım. Sanki ressam benim müştak olduğumu bile bile onu iki yüz sene [sonra] elime geçeceğini hesaplayarak benim için yapmış. Benim şimdi ruhum orada devair ediyor, arayan beni orada bulsun. İşte size resmini gösteriyorum. Beni bunun içinde bulun. Ben bugün belki aşığım. Ben âşık olduğumun ta içindeyim.

[902/47 – 1]

T. 5461, Mecmû'a-i Gaznevî, 14 Kânûn-ı Sâni 1950

Basit ve süslü bir Türk lakesi, şemseli kab, içi beyitli talik.

[Sayfanın sol üst tarafında]: Sanatkâr, ressam, müzehhip ve mücellid Gaznevî. Hezârfen, bizde yetişmiş.

[Mecmûanın cildine yazıldığı anlaşılan beyitler]

Zer ü zîverle zeyn olmuş bu bir cild-i musanna'dur
Bunun mislinde cild olmaz 'aceb pür-nakş u zîbâdur

Nümâyân oldu tarhında bu cildün san'at-ı Mânî
Hakîkatle bakılsa belki andan dahı a'lâdur

Ki zîrâ bunda Fahrî san'atından dahı fâhirter
Oyulmuş hurde Rûmîler degiller böyle bir câdur

Bunun kûşesi her bir gülşen-i zîbâya dönmüşdür
Degil gülşen bu bir pür-zîb ü zînet-i me'vâdur

Derûnî sû-be-sû bâğ-ı İrem deşti pür gül ü lâlê
Dahı bir şemsesi şems ü kamer-âsâ mücellâdur

[902/48 – 2]

[Sayfanın üst tarafındaki notlar]

Kab fevkalade değil. Minyatür güzel.

Osmân-ı Sâlis mühürlü. Saraydan çıkma. Başta padişaha kaside.

[Söz konusu kasidenin 2a varağına yazılan dört beyti kopyalanmış.]

[Söz konusu kasidenin 3a varağındaki ilk beyti kopyalanmış.]

Bu padişaha dua. [3a varağındaki ikinci beytin ilk mısrası kopyalanmış.]

[Sayfanın alt tarafındaki notlar]**[Sultan IV. Mehmed'e yazılan kaside ve sonraki şiirler hakkında]:**

Müellif Gaznevî'dir. 2 tane *Ve-lehû* var. *Gazel der-vasf-ı mecmû'a*, *Ve-lehû*, her ikisi kendisinin.

Oymalar da bu zatın. Talik de bu zatın.

Hep arz-ı Sultan Mehmed. Manzume / ve sair. Eşya ... / oyma boya ile yazılı.

Bir buket oymuş.

Gazelleri ve şiirleri ayrıca toplanacak.

[902/49 – 3]

Kıt'alar, oymalar. Varak 11 alacağım.

13a'da güzel çiçek oyma. Kat kat.

Yazıda yapmadığı sanat kalmamış. Mesela talik kenarları tahrir, içleri boş.

14b: *Der-sitâyiş-i Sarây-ı Bosna*.

16a: Oymalar fevkalade. Yazılar da ve çiçekler de ve bordürler de oyma. Çok mütenevvi. Bu adam İstanbul'da çok oturmuş. Bizim sanatımızdan müte-essir. Kendisi esasen Gazneli bir Türk? Gaznevî Mahmûd.

25b: Aynalıkavak Kasrı. Duo ile alınacak.

Atıcılar [Okçular] Tekkesi, minber, Aynalıkavak İskeleyi. *Keştî-i sultânî*.

Kendi sülüs kıt'aları var. Bakınız 28a-b.

30a: Bir oyma daha. Bir yaptığını bir daha yapmamış.

31a: Buket. Resmi alınacak, duo ile.

Ben de inşallah orijinal böyle bir eser bırakacağım. Sanat-ı hususiyem bu olsun.

[Bu notun yanına yıllar sonra yazıldığı anlaşılan siyah mürekkepli bir not]: "1953'te Fâtih'e ithaf için hazırladığım 51 sahife boş yerleri çok nota defterim böyle orijinal bir eserim olabilir."

38a: Buket. Duo ile.

39b-40a: Buketler alınacak. Duo ile.

Bu adam mühür de hakk ediyor. Aynı zamanda mühim hakkâk, mücellid, müzehhib, kâtî', nesih ve sülüs ve talik hattatı, ressam, yani hezârfen.

[902/50 – 4]

53a: Şarkı güfteleri var. Mesela: *Der-makâm-ı Hüseyinî*.

Ve saire...

[902/51 – 1]

T 5461 Gaznevî Mahmûd Albümü

29,5x19,5 ebat. İç ebatta keşide

61 varak.

Mühürlerde Sırrî ve Mahmûd imzaları var.

Ve-lehû [4a varağındaki *Ve-lehû* başlıklı şiir kopyalanmış.]

Gazel der-vasf-ı Mecmû'a [4b varağındaki *Gazel der-vasf-ı Mecmû'a* başlıklı gazelin son beyti kopyalanmış.]

[902/52 – 2]

[6a varağındaki kıta kopyalanmış.]

[6a varağındaki kıta hakkında not]: Koyu kahverengi sarı boya ile talik.

[6b varağındaki kıta kopyalanmış.]

[6b varağındaki kıta hakkında not]: Aynı koyu renk gibi kahve rengi kâğıd sarı mürekkep.

[8a varağındaki gazellerden bazı beyitler kopyalanmış.]

[8b varağındaki şiirin dördüncü beyti kopyalanmış.]

[902/52 – 3]

[14b varağındaki *Der-Sitâyîş-i Sarây-ı Bosna* başlıklı şiir kopyalanmış]:

[Söz konusu şiir hakkında]: Daha sonu var. Aynı şekilde devamı varak 23a *Nazîre* ve *Cevâb-ı Nazîre* var.

[16b varağındaki beyit kopyalanmış.]

[902/53 – 4]

[18a varağındaki kıta kopyalanmış.]

[18b varağındaki kıta kopyalanmış.]

[19b varağındaki kıta kopyalanmış.]

[21b varağındaki kıta kopyalanmış.]

[902/42 – 5]

26a: Aynalıkavak resmi karşısında [Söz konusu varaktaki şiir kopyalanmış].

[27a ve 28b varaklarındaki kıtalar da kopyalanmış.]

[Altta]: Bu adam bir yaptığını bir daha yapmamış. Hayret.

[33a varağındaki kasır hakkında]: Bir kabartma oyma kasır. Havuz ve fiskiye yanında.

[Söz konusu varaktaki kasrın sağ ve soluna yazılan beyit kopyalanmış.]

[902/41 – 6]

Oyma bir buket altında. [34a varağındaki kıta kopyalanmış.]

Varak 34a: Cidden şair. Sonra yine alınacak. Boyalı tezhip ve halkâr ve terkiplerinden cidden güzel olanlar var.

Gazel-i Şehdî der-vasf-ı Mecmû'a [Şehdî'nin 44a varağındaki gazelinin bazı mısraları kopyalanmış.]

Gazel-i Emnî der-vasf-ı Mecmû'a [Emnî'nin 44b varağındaki gazelinin son iki beyti kopyalanmış.]

[Altta]: Bu mecmûa müellifin resimli bir divanı da sayılabilir.

[902/43 – 7]

Sonra mühürler.

[46b varağındaki şiir kopyalanmış.]

[Söz konusu şiirin yanına yazılan not]: Fahrî ne kadar meşhur kâtî'lar arasında misal olmuş.

Mühürlerde imzalar:

Sırrî 97, ve keza, ve keza, ve keza

Sırrî 96, ve keza, ve keza, ve keza, ve keza, ve keza, ve keza, ve keza, ve keza

Mahmûd 15

Sırrî 93,

Bâkî 92,

Sırrî 92, Sırrîler çok.

Rızâ 95, Rızâyî? 92,

Mehmed 59,

Sırrî 95 ve keza Sırrî 87,

İzzî,

Mahmûd 46,

Feyzî 93

[Sayfanın sağındaki toplama işlemi]: $9+1+20+19+17+11=77$; Sırrî hocası mı?

*

[50b varağındaki beyit kopyalanmış]

Altında oyma kâse.

[902/44 – 8]

Kıta. [52b varağındaki kıta kopyalanmış.]

[57b varağındaki beyit kopyalanmış.]

[59a varağındaki şiir kopyalanmış.]

14 بهمن 1950

محمود غفران

T. 5461

4

صفحه ۱۴
موضوعه جمله
غفرانظرافت
بزرگوار

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين

از و در بر لب زبانه اولسه بود جمله صفته
بویست صفته جمله اوله عجب یونقنه و زیاده
نمایه اوله طر حنه بر جندل صفته مانی
حقیقه ماقسه بکله اندنه راضی اعدار
کم زرا بود خور صفته راضی طاهر
ادبونه فردر دید و کلمه بود بر جاد
بویست کوشه که هر کوشه زبانه دوشه
دکل کوشه بود بر زبانه زینت مادی
در دلی سوسو باغی ارم دسه بر کل دلال
رض بر شیشه که شیشه دوشه آت جود
دین طراقة بر زینت حکمه زرا اندر ز
اولسه عجب هیچ اولسه نماند زلف لیلور
بوجله بر جلد و ریشه او کده صفته
نظر قلمه نماینده همایه آت آسار
دوشه کوشه بر طرافیه آتیه بر خطا
در لسه ریشه منقول صفت لک زیاده
نمایه که ستر اطرافیه جمعه روید
نمونه و ادبانه صفت بویست جاد تماشا در
نمایه آت فرودی شاه جود آتیه هر رده
نظر قلمه بر جلد صفته که سوسه بر عباد
در لطف احلیسه اول شریک ارباب حاجان
کف احلی در سحر صفت بویست عاقله زیاده
اصفا بود

902/47

(2) قاپ مود کلا . کل . بنده کوز
 عی نه تکرار . ساسیه حقیقه .
 بانه . یار شه حقیقه .

قراری قالمیب قهر قرقو قهر کلاره
 صغر قیلر جنبه یو سحر و قشینه ایوانی
 بنف شکر صحرایه دایره یی کورن صحرای
 نه حقیق کلب زریه قد حله سوران دورانی
 حقیق یول حله زاره شراب ارغوانه احیه
 کورن ب زلف نظاری اولدن اندمش و حیرانی
 یو کلمه حله یور . کیم ضمیمه حله یور سه یولسه
 احیه سولید سبلد و سوسند ریحانی

محمد ابریم اند ایام دورند
 مهیا ایدیم ایران خندان بزه اصرانی
 به یار شه دعا
 ساسیه ایدل ای غریب ال ایام دعا اید

مؤلف غریب ال ایام دورند
 قالد و حقیق سببه . دلم . حواکیه کنه یین
 ادبیر د . یوزان . بقیه د . یوزان .
 حب آ و له سله حقه . قطع اوسار .
 76 . یو کلمه حله
 خلد و سواد آ . یو کلمه حله

902/48

539

(4) ^{نقشه} نقشه / ۵۵ دار

مستند در مقام حسن
جانا علم بکند ایوب جاننا یارب
بار ایلم دن جاننا جاننا یارب
نقشه ایلم نقشه خان خنده کرد
برقشتم ولم در دیم در خانه یارب
در سار...

در ۵۸

دینی کج سو ر کرد، خان دور
هر دره کورتر رنک بند کل
دیر اتمانق قاریخی
نقشه جاننا طانکیز کل

دیگر بنده: ایکس همدرا دیدیم لم تارخی
ادله بود مجبور رینا در غنا نو تحف

نقشه نقشه دیدیم تارخی مجبور
ادله بیت طقانه بین سالنه بد تخفم خام

902/50